

C-86/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2020. február 18.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Krajský soud v Brně (Cseh Köztársaság)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. január 14.

Felperes:

Vinařství U Kapličky s.r.o.

Alperes:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

VÉGZÉS

A Krajský soud v Brně (brnói regionális bíróság, Cseh Köztársaság) [omissis] a

felperes: **Vinařství U Kapličky s.r.o.**, [omissis]
[omissis]

kontra
alperes: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední
inspektorát**
[omissis] Brno

**az alperes 2016. augusztus 4-i határozatával szemben benyújtott kereset
tárgyában folyamatban lévő eljárásban [omissis]**

a következőképpen határozott:

I. előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- 1) A bor Európai Unió területére történő behozatalának pusztán adminisztratív feltételét jelenti-e a borpiac közös szervezéséről szóló

479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK bizottsági rendelet alapján kiadott V I 1 okmány, amely valamely harmadik ország jóváhagyott szervének azt igazoló tanúsítványát tartalmazza, hogy a termék az OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal) által ajánlott és közzétett vagy a Közösség által engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készült?

- 2) Ellentétes-e az uniós joggal az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a Moldovából importált borral kereskedő személy mentesül az Európai Unióban nem engedélyezett borászati eljárásnak alávetett bor forgalomba hozatalán alapuló közigazgatási jogsértésért való felelősség alól, ha a nemzeti hatóságok e személy esetében nem döntöttek meg az arra vonatkozó vélelmét, hogy a bor az Európai Unió által engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készült, amit ez a személy a moldovai szervek által a borpiac közös szervezéséről szóló 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK bizottsági rendelet alapján kiadott V I 1 okmány alapján állapíthatott volna meg?

II. Az eljárást **felfüggeszti.** [eredeti 2. o.]

Indokolás

I. Az eljárás tárgya

1. A Státní zemědělská a potravinářská inspekce (állami mezőgazdasági és élelmiszeripari felügyelőség, Cseh Köztársaság), inspektorát v Brně (brnói hivatal) 2016. január 14-i határozatával [omissis] (a továbbiakban: elsőfokú határozat) a felperest a zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství (szőlő- és bortermelésről szóló 321/2004. sz. törvény) 2017. március 31-ig hatályos változata (a továbbiakban: 321/2004. sz. törvény) 39. §-a (1) bekezdésének ff) pontja szerinti közigazgatási jogsértés elkövetésében találta vétkesnek. A felperest 2 100 000 cseh korona (CZK) összegű bírság megfizetésére, valamint a laboratóriumi vizsgálat 86 420 CZK összegű költségének megtérítésére kötelezte. A felperes a hatóság szerint azzal követte el a jogsértést, hogy Moldovából származó, nem engedélyezett borászati eljárásnak alávetett bort hozott forgalomba, és ezáltal megsértette a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1308/2013 rendelet) 80. cikke (2) bekezdésének

- a) pontját. A felperes bizonyos esetekben az 1308/2013 rendelet 80. cikke (2) bekezdésének c) pontját is megsértette, amelynek értelmében nem forgalmazhatók ilyen termékek az Unióban abban az esetben sem, ha nem felelnek meg a VIII. mellékletben meghatározott szabályoknak, amelyek szerint a természetes alkoholtartalom 3 térfogatszázalékot meg nem haladó növelése engedélyezett. A felperes fellebbezést nyújtott be az elsőfokú határozattal szemben, amelyet az alperes (a továbbiakban: alperes) 2016. augusztus 4-i határozatával [omissis] (a továbbiakban: megtámadott határozat) elutasított, helybenhagyva az elsőfokú határozatot.
2. A felperes e határozatot keresettel támadta meg, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy az alperes nem megfelelő módon bírálta el a felperes által előterjesztett (az említett közigazgatási jogsértésért való felelősség alóli mentesülésre vonatkozó) kimentési okot. A felperes annyiban hivatkozik a kimentési okra, hogy a bort a moldovai szervek által a borpiac közös szervezéséről szóló 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: 555/2008 rendelet) alapján kiállított V I I okmány kísérte. A bort ezáltal az Európai Unió által jóváhagyott állami szerv ellenőrizte. Ezen ok miatt a felperes közigazgatási eljárásban kérte az egyes ellenőrzött borokra vonatkozó V I I okmányok bizonyítékként való figyelembe vételét.
  3. Az alperes közigazgatási eljárásban nem vette figyelembe bizonyítékként a V I I okmányokat (és nem is kérte be ezen okmányokat a felperestől), mivel arra a következtetésre jutott, hogy a V I I okmányra való hivatkozás (anélkül, hogy a felperes a borszállítmányt laboratóriumi vizsgálat alá vetette volna) nem tekinthető elegendő indoknak a felrótt közigazgatási jogsértéseket való felelősség alóli mentesüléshez.
  4. A Krajský soud v Brně (brnói regionális bíróság, Csehország) 2018. április 26-i ítéletével [omissis] arra a következtetésre jutott, hogy a jelen ügyben elvileg nem kizárt, hogy a felperes mentesüljön a közigazgatási jogsértésekért való felelősség alól az alapján, hogy a V I I okmányra hagyatkozott. Ha harmadik ország jóváhagyott szerve a V I I okmányban úgy nyilatkozott, hogy a termék az Európai Unióban engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készült, akkor a borkereskedő, aki ezen okmánnyal érintett borral kereskedik, az ilyen nyilatkozatot hitelesnek tekintheti. A Krajský soud (regionális bíróság) további körülményeket is megemlített, amelyeket meg kell vizsgálni annak elbírálása érdekében, hogy a felperes ténylegesen mentesül-e a felelősség alól, következtetésképpen pedig megállapította, hogy a határozathozatal nem lehetséges, mivel a közigazgatási aktákból hiányoznak az egyértelmű ténymegállapítások. E bíróság hatályon kívül helyezte a megtámadott határozatot, és az ügyet új eljárásra visszautalta az alperes elé.

5. Ezt követően az alperes felülvizsgálati kérelme alapján a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság) 2018. augusztus 16-i ítéletével [omissis] hatályon kívül helyezte a Krajský soud v Brně (brnói regionális bíróság) 2018. április 26-i ítéletét [omissis], és az ügyet új eljárásra visszautalta e bíróság elé. A Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy a V I 1 okmány előterjesztése nem elegendő a felelősség alóli mentesüléshez. Ezen okmány jellegére hivatkozva megállapította, hogy jelen ügyben kizárólag az adott bor Európai Unió területére történő behozatalához szükséges közigazgatási engedélyről van szó. **[eredeti 3. o.]**
6. Ezt követően, e kötelező erővel bíró jogértelmezés alapján a Krajský soud (regionális bíróság) 2018. november 21-i ítéletével [omissis] elutasította a keresetet. A Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) 2019. március 27-i ítéletével [omissis] az ezt követően benyújtott felülvizsgálati kérelmet is elutasította. A felperes által benyújtott alkotmányjogi panasz alapján az Ústavní soud (alkotmánybíróság, Cseh Köztársaság) 2019. szeptember 5-i határozatával [omissis] mindkét ítéletet hatályon kívül helyezte. Az Ústavní soud (alkotmánybíróság) mindenekelőtt a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését állapította meg, mivel a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) a regionális bíróság uniós jogi eszköznek minősülő V I 1 okmányban foglalt nyilatkozat kötelező erejére alapított jogi álláspontja ellen foglalt állást annak ellenére, hogy az Ústavní soud (alkotmánybíróság) szerint a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) ezt csak azt követően tehetné volna meg, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett az Európai Unió Bírósága elé.

II. Az alkalmazandó jog

7. A kereseti jogalapok lényegét, amelyre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vonatkoznak, a nemzeti kimentéssel kapcsolatos (a közigazgatási jogsértésért való objektív felelősség, azaz a vétkességtől függetlenül fennálló felelősség alóli mentesülésre vonatkozó) szabályozás értelmezése és alkalmazása képezi, amely értelmezést az Ústavní soud (alkotmánybíróság) a fentiekben hivatkozott határozatban jelen ügyre vonatkozóan alapvetően már elvégezte. Jelen ügyben tisztán nemzeti szabályozásról van szó, amely nem az uniós jog valamely rendelkezése átültetésének eredményét képezi. Az Ústavní soudnak (alkotmánybíróság) az eljáró bíróságra nézve kötelező erejű következtetései azonban bizonyos fokig az 555/2008 rendeletnek megfelelően kiadott V I 1 okmány jellegével kapcsolatos kérdés megfelelő megválaszolásától függenek. Az Ústavní soud (alkotmánybíróság) felhívta a figyelmet arra, hogy a V I 1 okmány jellege jelen ügy szempontjából releváns, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy nem tartozik a hatáskörébe sem az uniós jog megfelelő alkalmazásának kérdése, sem pedig tartalmának önkényes értelmezése. Az uniós jog kulcsfontosságú annak elbírálása tekintetében, hogy helytálló-e a jelen bíróság eredeti (az Ústavní soud [alkotmánybíróság] által is osztott) azon álláspontja, amely szerint a V I 1 okmány nem csupán adminisztratív feltétele a bor behozatalának az Európai Unió területére. Ebben az összefüggésben az 555/2008 rendelet rendelkezései

kulcsfontosságúak. Mivel a jelen ügy lényegében az 1308/2013 rendelet megsértésén alapuló közigazgatási jogsértésért való felelősség alóli mentesülésre vonatkozik, a bíróság a továbbiakban e rendelet vonatkozó rendelkezéseire is hivatkozik.

II. A. A nemzeti jog

8. A 321/2004. sz. törvény 39. §-a (1) bekezdésének ff) pontja szerint a jogi személy vagy természetes személy vállalkozó közigazgatási jogsértést követ el, ha gyártóként vagy terméket forgalomba hozó személyként megsérti a szőlőtermesztést, borkészítést, valamint (a borágazatba tartozó) termékek kereskedelmét szabályozó uniós jogszabályokban meghatározott kötelezettségeket.
9. A 321/2004. sz. törvény 40. §-ának (1) bekezdése szerint a jogi személy nem felel a közigazgatási jogsértésért, ha bizonyítja, hogy a kötelezettség megsértésének elkerülése érdekében minden tőle elvárhatót megtett.

III. B. Az uniós jog

10. A 555/2008 rendelet 40. cikke értelmében: „[a] 479/2008/EK rendelet 82. cikke (3) bekezdésének a) és b) pontjában említett tanúsítvány és analitikai bizonylat egyetlen okmányt képez, amelynek:
  - a) »tanúsítvány« részét a termékek származási helye szerinti harmadik országnak valamelyik szerve állítja ki;
  - b) »analitikai bizonylat« részét a termékek származási helye szerinti harmadik ország által elismert hatósági laboratórium állítja ki.»
11. A 555/2008 rendelet 41. cikke értelmében: „[a]z analitikai bizonylat az alábbi adatokat tartalmazza:
  - a) *erjedő borok és szőlőmust esetében:*
    - i. *a térfogatszázalékban kifejezett összes alkoholtartalom;*
    - ii. *a térfogatszázalékban kifejezett tényleges alkoholtartalom,*
  - b) *szőlőmust és szőlőlé esetében a sűrűség;*
  - c) *borok, szőlőmust és szőlőlé esetében: [eredeti 4. o.]*
    - i. *az összes szárazanyag-tartalom;*
    - ii. *az összes savtartalom;*
    - iii. *az illósav-tartalom;*

- iv. *a citromsav-tartalom;*
  - v. *az összes kéndioxid-tartalom;*
  - vi. *a fajok közötti keresztezésből nyert fajták (közvetlen termelői hibridek vagy egyéb, a Vitis vinifera fajhoz nem tartozó fajták) jelenléte.*
12. A 555/2008 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése értelmében: *„[a] tanúsítványt és az analitikai bizonylatot minden egyes, a Közösségbe irányuló importra szánt szállítmánynál egyetlen V I I okmányon kell elkészíteni.*
- Az (1) bekezdésben említett okmányt a IX. mellékletben szereplő mintának megfelelő V I I formanyomtatvány alapján kell elkészíteni. Az okmányt a 48. cikkben foglaltaknak megfelelően a hivatalos szerv tisztviselője és a jóváhagyott laboratórium tisztviselője írja alá.”*
13. A 555/2008 rendelet 48. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében: *„[a] Bizottság a harmadik országok illetékes hatóságaitól származó bejelentések alapján összeállítja és naprakésszé teszi a szervek, laboratóriumok és a V I I okmányok elkészítésére jogosult bortermelők nevét és címét tartalmazó jegyzékeit”.*
14. A 555/2008 rendelet 51. cikke értelmében: *„[h]a valamely tagállam illetékes hatóságai feltételezik, hogy egy harmadik országból származó termék nem felel meg a 479/2008/EK rendelet 82. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek, erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot”.*
15. A 555/2008 rendelet IX. mellékletét képezi a V I I formanyomtatvány mintája, amelynek 9. pontja a következő szöveget tartalmazza, amelyben a helyes válaszokat x-szel kell megjelölni: *„ A fent leírt termék ⁽³⁾ közvetlen emberi fogyasztásra szánt termék/ nem közvetlen emberi fogyasztásra szánt termék, megfelel a szőlőből készült termékek uniós fogalom meghatározásainak vagy kategóriáinak, valamint ⁽³⁾ az OIV által ajánlott és közzétett/ az Unió által jóváhagyott borászati eljárások alkalmazásával készült.”* Az adott szövegben található ⁽³⁾ megjegyzés arra utal, hogy a helyes választ x-szel kell megjelölni. Az OIV a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal rövidítése.
16. A 1308/2013 rendelet 80. cikkének (2) bekezdése értelmében: *„[a] VII. melléklet II. részében felsorolt termékek nem forgalmazhatók az Unióban abban az esetben, ha:*
- a) *az Unióban nem engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készültek;*
  - b) *valamely tagállamban nem engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készültek; vagy*
  - c) *nem felelnek meg a VIII. mellékletben meghatározott szabályoknak”.*

III. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elemzése

17. Amint arra a bíróság korábban már rámutatott, a keresetben foglalt jogalapok tárgya, amelyre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vonatkoznak, a nemzeti jog közigazgatási jogsértésért való felelősség alóli mentesüléssel kapcsolatos szabályainak értelmezése és alkalmazása. E tekintetben a jelen ügyben az Ústavní soud (alkotmánybíróság) kötelező jelleggel állást foglalt, ugyanakkor megállapította, hogy nem tekinthető olyan szervnek, amelynek a hatáskörébe tartozna az uniós jog tartalmának kötelező erővel bíró értelmezése. Ennek során az Ústavní soud (alkotmánybíróság) számára kiindulópontként az az álláspont szolgált, hogy az 555/2008 rendelet alapján kiadott V I 1 okmány nem csupán adminisztratív feltétele a bor Európai Unió területére történő behozatalának. E tekintetben az Ústavní soud (alkotmánybíróság) a jelen bíróság által a 2018. április 26-i ítéletében [omissis] kifejtett jogi álláspontját tette magáévá.

III. A. V I 1 okmány jellege

18. A V I 1 okmány jellege tekintetében a jelen bíróság az eredetileg kifejtett jogi álláspontot kívánja fenntartani, és ezen álláspontot az Ústavní soud (alkotmánybíróság) kijelentése fényében a szükséges körben pontosítani kívánja.
19. A jelen bíróság szerint nem kisebbithető a V I 1 okmány jelentősége, az nem minősíthető kizárólag vámügyi adminisztratív formalitásnak, és nem állítható, hogy ezen okmány alapján a borkereskedő a behozott bor minősége tekintetében semmilyen következtetést nem vonhat le. Az 555/2008 rendelet ugyanis jelentős mértékben az Európai Uniónak [eredeti 5. o.] a harmadik országok jóváhagyott szervei által kiállított tanúsítvány iránti bizalmán alapul, amelyben e szervek igazolják, hogy a termék az Európai Unió által engedélyezett (és ezáltal az OIV borászati eljárásának megfelelő) borászati eljárás alkalmazásával készült.
20. Az 555/2008 rendeletből nem tűnik ki egyértelműen, hogy az Európai Unió jóváhagyta, vagy más módon megadta volna az engedélyeket, eldöntve, hogy a harmadik országok mely hivatalos szervei vagy laboratóriumai állíthatnak ki V I 1 okmányt. A Bizottság a rendelet alapján kizárólag azon szervek jegyzékét vezeti, amelyek az adott harmadik ország szerint az okmány kiállítására jogosultak. Magát a jóváhagyást a harmadik ország végzi, nem pedig az Európai Unió. Másrészt a rendelet nem válthatja fel a nemzetközi közjog aktusait, és így például nem szabályozza az Európai Unió és a harmadik országok közötti kapcsolatokat. A rendeletből ezért nem tűnik ki, hogy a harmadik ország jogosult volna valamely szerv bejelentésére, ha az Európai Unió e szervet nem fogadja el valamely nemzetközi közjogi aktussal (még ha csak ráutaló magatartásról lenne is szó). Az Európai Unió legalább a harmadik ország jogosult szervének az 555/2008 rendelet 48. cikkével összhangban történő jegyzékbe vétele révén e szervet tanúsítványok kiadására jogosult szervként fogadja el, amely tanúsítványokat az Európai Unió el fog ismerni.

21. Az 555/2008 rendelet III. címében foglalt jogi szabályozás, különösen a borászati termékeket kísérő okmányok egységesítésének lényege valójában e termék nemzetközi kereskedelmének megkönnyítése, a nemzetközi kereskedelem egyik tipikus eszközének segítségével (az Európai Unióban pedig azon alapelvek segítségével, amelyen az áruk szabad mozgása alapul), azaz tanúsítványok, ebben az esetben harmadik országok által az egységesített V I I okmány alapján kiállított tanúsítványának elismerésével.
22. Ennélfogva a krajský soud-nak (regionális bíróság) nincsenek kétségei azzal kapcsolatban, hogy maga az Európai Unió már az 555/2008 rendelet rendelkezéseinek tartalmában, és a jóváhagyott szervek e rendelet 48. cikke alapján vezetett jegyzékbe történő felvételével bizalmat tanúsít az e szervek által kiállított tanúsítványok iránt, és e tanúsítványokat további követelmények teljesítésének szükségessége nélkül elismeri. Nyilvánvaló, hogy e bizalom nem lehet korlátlan, és maga a rendelet is előírja, hogy sor kerülhet annak megállapítására, hogy a bizalommal visszaéltek (lásd például az 51. cikket). Ilyen esetben lehetőség van arra, hogy az Európai Unió nemzetközi közjogi aktus útján a meglehetősen hosszadalmas uniós jogalkotási folyamat elindítása nélkül is megvédje az uniós piacot. Világos tehát, hogy az Európai Unió viszonylag hatékony eszközöket vehet igénybe, és ha ezekkel nem él, akkor megállapítható, hogy továbbra is bízik a harmadik ország által jóváhagyott, és az 555/2008 rendelet 48. cikkével összhangban jegyzékbe vett szervezetekben.
23. Az alperes további iratokat terjesztett elő, amelyekkel azt szándékozik bizonyítani, hogy a Cseh Köztársaság szervei tájékoztatták a Bizottságot a Moldovából behozott borokkal kapcsolatos problémákról, és hogy ezzel kapcsolatban a cseh és a moldovai fél között számos kétoldalú találkozóra került sor. Ezen iratok azonban mindenekelőtt a cseh szervek azt követő aktivitását bizonyítják, hogy a szóban forgó közigazgatási jogsértéseket elkövették, és nem kérdőjelezték meg azt, hogy az egész Európai Unió továbbra is bízni akar a moldovai jóváhagyott szervek által kiállított tanúsítványokban. Függetlenül attól, hogy a Bizottság szándékosan nem intézkedett-e, vagy az intézkedés hiánya kizárólag a cseh nemzeti szervekkel való elégtelen kommunikáció eredménye-e, a cseh nemzeti szervek arra irányuló törekvései, hogy megváltoztassák a moldovai jóváhagyott szerv exportált borokkal és a tanúsítványok V I I okmány alapján történő kiállításával kapcsolatos eljárását, nem befolyásolhatják a V I I okmány jellegét. Meg kell jegyezni, hogy a jelen bíróságnak nincs tudomása olyan konkrét problémákról, amelyek borok Moldovából való behozatalával kapcsolatban merültek fel, és e kérdést az említett közigazgatási eljárásban semmilyen formában nem vizsgálták meg közelebbről (így különösen nem sikerült közelebb kerülni ahhoz, hogy magának a felperesnek mennyit kellett tudnia ezekről a problémákról).
24. A fenti megállapítások összességére tekintettel a jelen bíróság úgy véli, hogy a V I I okmány nem tekinthető kizárólag vámügyi adminisztratív formalitásnak, és az ebben az okmányban foglalt tanúsítvány alapján a borkereskedők

feltételezhetik, hogy a behozott bor megfelel a meghatározott minőségi előírásoknak. [eredeti 6. o.]

III. A nemzeti jog alkalmazására gyakorolt hatások

25. Abban az esetben, ha az Európai Unió Bírósága egyetértene a fentiekben ismertetett jogi állásponttal, a krajský soud (regionális bíróság) célszerűnek tartja e jogi álláspontnak a nemzeti jog későbbi alkalmazására, és különösen a 321/2004. sz. törvény 40. §-ának (1) bekezdésében foglalt kimentési okra gyakorolt konkrét hatásainak közelítését.
26. A hivatkozott jogi álláspontból a jelen bíróság, és azt követően az Ústavní soud (alkotmánybíróság) által levont alapvető következtetés szerint egy adott személynek lehetősége van az Európai Unió által engedélyezett borászati eljárásnak nem megfelelő módon készült bor forgalomba hozatalán alapuló közigazgatási jogsértésért való felelősség alól a V I I okmányban foglalt tanúsítványra való hivatkozással mentesülni. Az ilyen tanúsítvány megszerzése azt igazolja, hogy e személy minden tőle elvárható megtett a kötelezettségszegés elkerülése érdekében. Mivel a jogi szabályozás azon alapul, hogy az Európai Unió megbízza a harmadik ország jóváhagyott szervei által a V I I okmányon kiállított tanúsítvány helyállóságában, alapvetően aligha lehetne a V I I okmánnyal rendelkező borkereskedőktől megalapozottan megkövetelni, hogy mégse bízzanak a tanúsítványban, és ellenőrizzék annak helyállóságát. E személyektől annak megkövetelése, hogy folytassanak le további vizsgálatokat (amennyiben nem merül fel észszerű kétség a tanúsítvány helyállóságával kapcsolatban), ellentétes az 555/2008 rendelet III. címében foglalt szabályozás lényegével. E szabályozás lényegében felesleges volna, ha a borkereskedőknek saját kezdeményezésükre további, azonos tartalmú tanúsítványt kellene biztosítaniuk arról, hogy az Európai Unió által a bor jellemzőivel kapcsolatban elvárt kritériumok teljesültek.
27. Ha harmadik ország jóváhagyott szerve a V I I okmányban tanúsítja, hogy a termék az Európai Unió által engedélyezett (és következőképpen az OIV borászati eljárásának megfelelő) borászati eljárás alkalmazásával készült, akkor az ezen okmánnyal rendelkező borkereskedő hagyatkozhat arra, hogy az ilyen tanúsítvány hitelesnek minősül. Ennek során nem releváns, hogy magából a tanúsítványból nem tűnik ki, hogy milyen konkrét vizsgálatokat folytattak le, és azok milyen eredményre vezettek.
28. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a közigazgatási jogsértésért való felelősség alóli mentesülés lehetősége nem jelenti azt, hogy a megfelelő tanúsítványt tartalmazó V I I okmánnyal rendelkező borral kereskedő személyek automatikusan mentesülnének az Európai Unió által engedélyezett borászati eljárás megsértésén alapuló közigazgatási jogsértésekért való felelősség alól. Annak megállapításához, hogy az adott esetben a V I I okmány tartalmára való hivatkozás elegendő a felelősség alóli mentesüléshez, az adott eset valamennyi körülményének vizsgálata szükséges. Általában elmondható, hogy a V I I okmány alapján a borkereskedő általánosságban jogszerűen vélelmezheti, hogy a bor megfelel a

meghatározott minőségi kritériumoknak. Előfordulhat azonban, hogy olyan körülményeket állapítanak meg, amelyek a konkrét esetben megdönthetik ezt a vélelmet, vagy lehetetlenné teszik, hogy a bor megfeleljen az adott V I I okmánynak.

29. Ahogy az Európai Unió bizalma nem határtalan a tanúsítvány helytállóságával szemben, (lásd például az 555/2008 rendelet 51. cikkével összhangban történő eljárás lehetőségét, amelyhez kapcsolódnak a Bizottság harmadik országok jóváhagyott szerveivel szembeni esetleges további lépései), úgy a borkereskedő sem bízhat korlátlanul a tanúsítvány helytállóságában. A tanúsítványra való hagyatkozás ezért nem tekinthető úgy, hogy minden elvárhatót megtettek, abban az esetben, ha a közigazgatási jogsértés elkövetője tudott, vagy objektíve tudnia kellett arról, hogy a behozott bor nem megkerülhető fokú valószínűséggel nem teljesíti a borászati eljárással kapcsolatos követelményeket.
30. Amint arra az Ústavní soud (alkotmánybíróság) rámutatott, adott esetben vizsgálni kell azt, hogy az ellenőrzést közvetlenül a bor importőrénél vagy viszonteladójánál, vagy közvetlenül a behozatalt követően, vagy pedig jelentős idő elteltével folytatták-e le, valamint azt, hogy fennállnak-e olyan körülmények, amelyek megkérdőjelezzik a V I I okmány szerinti tanúsítvány érvényességét. Ha a közigazgatási szerv közigazgatási szankciót szabhat ki, akkor e körülmények tekintetében a bizonyítás teher e szervet terheli.
31. Az Ústavní soud (alkotmánybíróság) szerint mindenekelőtt a közigazgatási szervet terheli az azzal kapcsolatos esetleges kétségek bizonyításának terhe is, hogy az ellenőrzött bor ténylegesen az a bor-e, amelyre vonatkozóan a V I I okmányt tanúsítványként kiadták, vagy, hogy e bor tekintetében a tanúsítvány kiállítását követően történt-e hamisítás. Ha [eredeti 7. o.] e kétségeket konkrét ténymegállapítások támasztják alá, akkor a borkereskedőnek meg kellene cáfolnia azokat annak érdekében, hogy a szóban forgó bor megfeleltethető legyen az adott V I I okmánynak. Ezért csak ilyen esetben lehet valós alapja a kereskedő V I I okmánnyal összefüggő vélelmének, amely vélelem szerint a bor eleget tesz a minőségi követelmények.
32. Jelen ügyben a felperes a közigazgatási eljárásban nem terjesztett elő konkrét V I I okmányokat, kizárólag a bizonyítás ezen okmányok alapján történő lefolytatását kérte. A közigazgatási szervek nem kérték azonban be ezeket okmányokat, mivel abból indultak ki, hogy azok az ügy elbírálásához egyáltalán nem szükségesek. Noha e körülmények fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket pusztán elméleti kérdésekként lehetne felfogni, azonban az e kérdésekre adott válaszok rendkívül fontosak a bírósági határozathozatal szempontjából. Ha ugyanis a V I I okmány lényegében csak adminisztratív formalitásnak minősülne a bor behozatala szempontjából, a borkereskedő pedig annak alapján egyáltalán semmilyen következtetést nem vonhatna le a bor minőségével kapcsolatban, a szóban forgó közigazgatási eljárásban az adott V I I okmányokat egyáltalán nem kellene bekérni. Ennek következménye a keresetben foglalt adott jogalap megalapozatlansága lenne. Ha azonban a V I I okmány nem

pusztán adminisztratív formalitás, akkor az Ústavní soud (alkotmánybíróság) azon egyértelmű álláspontját kell alkalmazni, amely szerint ezen okmány beszerzése a felperes felelősség alóli mentesítését eredményezheti, és ebből következően a közigazgatási szervek kötelesek az ügy adott tényállását megvizsgálni és értékelni annak elbírálása érdekében, hogy a felperes ténylegesen mentesítette-e magát a közigazgatási jogsértésért való felelősség alól, vagy sem. Következésképpen tehát hatályon kívül kellene helyezni a közigazgatási határozatot, és a közigazgatási szervnek új eljárásban kellene megvizsgálnia és értékelnie az ilyen jellegű körülményeket.

III. C. A nemzeti jogból eredő kimentési szabály uniós joggal való összeegyeztethetősége

33. Jóllehet jelen bíróságnak nincs kétsége a nemzeti jog alkalmazása fentiekben ismertetett következményeinek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően, úgy határozott, hogy a második kérdést is előterjeszti, mindenekelőtt az olyan helyzet megelőzése érdekében, amelyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett [első] kérdés túl szűk értelmezésére kerülne sor, annak helytelen meghatározása miatt, hogy a jelen ügy mennyiben szól az uniós jog értelmezéséről, és mennyiben szól pusztán csak a nemzeti jogi szabályozásról. Ezenfelül a kimentési lehetőség közvetve a borászati eljárásra vonatkozó uniós jogi rendelkezések, különösen az 1308/2013 rendelet 80. cikke (2) bekezdésének végrehajtására is vonatkozik. Ezen okból is a bíróság célszerűnek tartja, hogy az Európai Unió Bíróságának ne csak a V I I okmány jellegének kérdéséről, hanem átfogóan a jelen bíróság (és az Ústavní soud [alkotmánybíróság]) által a nemzeti jog tágabb összefüggésben történő alkalmazásával kapcsolatban képviselt jogi álláspont tekintetében is lehetősége legyen állást foglalni.
34. Mivel az uniós jog szempontjából nincs annak jelentősége, hogy a nemzeti jogi szabályozás mennyiben jelenik meg közvetlenül a törvény szövegében, a bíróság a második kérdés érdekében meghatározza a jelen ügyben alkalmazott nemzeti jogból, mindenekelőtt a 321/2004. sz. törvény 40. §-ának (1) bekezdéséből eredő konkrét szabályt, amely ezt követően az Ústavní soud (alkotmánybíróság) jelen ügyben megfogalmazott álláspontjában kristályosodott ki. Tekintettel az Ústavní soud (alkotmánybíróság) ítélezési tevékenységének jellegére, a nemzeti jog e szabályát jelen ügyben véglegesnek, és valamennyi bíróságra nézve kötelező erejűnek kell tekinteni. A nemzeti jog e szabálya, amelynek jelen bíróság az uniós joggal való összeegyeztethetőségét mérlegeli, a következőképpen foglalható össze: a Moldovából behozott borral kereskedő személy mentesülhet az Európai Unióban nem engedélyezett borászati eljárásnak alávetett bor forgalomba hozatalán alapuló közigazgatási jogsértésért való felelősség alól, ha a nemzeti szervek nem döntenek meg az e személy által elfogadott, arra vonatkozó vélelmet, hogy a bor az Európai Unió által engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával, a moldovai szerv által az 555/2008 rendelet alapján kiadott V I I okmányra támaszkodva készült.

35. Amint a fentiekben már megállapításra került, az említett szabály alkalmazásához számos körülményt kell figyelembe venni, és a szabály alól több kivétel is létezik. Ezért a második kérdés tárgya az a kérdés, hogy az uniós jog szempontjából az említett körülmények alapján alapvetően kizárt-e a közigazgatási jogsértésekért való felelősség alóli mentesülés, vagy e szabály alkalmazásának az uniós jogból fakadó más olyan akadályai is vannak-e, amelyeket a nemzeti szerveknek meg kell vizsgálniuk. **[eredeti 8. o.]**
36. Mivel a jelen bíróság nem látja semmilyen akadályát annak, hogy a nemzeti jog említett szabályát alkalmazni lehessen (amennyiben az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy a V I 1 okmány nem tekinthető pusztán vámügyi adminisztratív formalitásnak), úgy ítéli meg, hogy ezen álláspont mellett nem szükséges további érveket felhozni.

IV. Véggöveztetések

37. A fentiekre tekintettel a Krajský soud v Brně (brnói regionális bíróság) előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:
- 1) A bor Európai Unió területére történő behozatalának pusztán adminisztratív feltételét jelenti-e a borpiac közös szervezéséről szóló 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK bizottsági rendelet alapján kiadott V I 1 okmány, amely valamely harmadik ország jóváhagyott szervének azt igazoló tanúsítványát tartalmazza, hogy a termék az OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal) által ajánlott és közzétett vagy a Közösség által engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készült?
  - 2) Ellentétes-e az uniós joggal az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a Moldovából importált borral kereskedő személy mentesül az Európai Unióban nem engedélyezett borászati eljárásnak alávetett bor forgalomba hozatalán alapuló közigazgatási jogsértésért való felelősség alól, ha a nemzeti hatóságok e személy esetében nem döntöttek meg az arra vonatkozó vélelmet, hogy a bor az Európai Unió által engedélyezett borászati eljárás alkalmazásával készült, , amit ez a személy a moldovai szervek által a borpiac közös szervezéséről szóló 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK bizottsági rendelet alapján kiadott V I 1 okmány alapján állapíthatott volna meg?

38. [omissis] [A nemzeti jog eljárásjogi kérdései]

[omissis] [a jogorvoslati eszközökre vonatkozó tájékoztatás]

Brno, 2020. január 14.

[omissis] [aláírás]

MUNKADOKUMENTUM